

ҚОРИН БЎШЛИҒИ ОРГАНЛАРИГА ХИРУРГИК ЁНДАШУВЛАРНИНГ ТОПОГРАФИК-АНАТОМИК АСОСЛАРИ

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19673601>

Sultonov Ravshan Komiljonovich

*Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
Morfologik fanlar kafedrası mudiri: PhD.
ORCID ID 0009-0003-6820-1044*

Email-ravshansultonov605@gmail.com

Xaydarova Gulyuza Anvarovna

Abstract

Қорин бўшлиғи органларига оператив ёндошувларнинг муваффақияти кўп жихатдан топографик анатомияни чуқур билишга боғлиқ. Ушбу мақолада қорин бўшлиғи органларининг анатомик жойлашуви, уларнинг қон таъминоти ва иннервацияси ҳамда хирургик кириш йўллариининг клиник аҳамияти таҳлил қилинган. Тадқиқот мақсади – хирургик амалиётда қўлланиладиган асосий лапаротомик кесмаларнинг анатомик асосларини ва уларнинг афзалликларини илмий жихатдан асослашдир. Натижалар шуни кўрсатдики, медиан лапаротомия кенг кўламли операциялар учун энг қулай ва хавфсиз усул бўлиб, органларга кенг кириш имконини беради. Шу билан бирга, махсус локализация қилинган кесмалар муайян органларга аниқ ёндошувни таъминлайди. Хулоса қилиб айтганда, топографик анатомияни чуқур билиш операция вақтида асоратларни камайтириш ва хирургик натижаларни яхшилашда ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

Keywords

оператив хирургия, топографик анатомия, лапаротомия, қорин бўшлиғи, хирургик ёндошув, медиан кесма, ретроперитонеал соҳалар.

Introduction

Оператив хирургия ва топографик анатомия бир-бири билан узвий боғлиқ фанлар бўлиб, инсон танасидаги анатомик тузилмаларнинг ўзаро муносабатларини ўрганиш орқали хирургик аралашувларнинг хавфсизлигини таъминлайди. Қорин бўшлиғи инсон организмида энг мураккаб ва ҳаётий муҳим органлар жойлашган соҳалардан бири ҳисобланади. Ушбу соҳада амалга ошириладиган операциялар юқори аниқлик ва мукамал анатомик билимларни талаб қилади. Замонавий хирургияда турли хил ёндошувлар қўлланилмоқда, аммо уларнинг барчаси

топографик анатомия коидаларига асосланади. Шу сабабли, мазкур тадқиқотда қорин бўшлиғи органларига хирургик ёндошувларнинг анатомик асослари чуқур таҳлил қилинди.

Materials and Methods:

Тадқиқотда классик ва замонавий анатомик манбалар таҳлил қилинди ҳамда клиник хирургия амалиётида қўлланиладиган лапаротомик усуллар солиштирилди. Анатомик маълумотлар атласлар ва илмий адабиётлар асосида ўрганилди. Қорин деворининг қатламли тузилиши, органларнинг топографик жойлашуви ва уларнинг қон таъминоти таҳлил қилинди. Шунингдек, медиан, параректал ва косо лапаротомия кесмаларининг афзалликлари ва камчиликлари клиник нуқтаи назардан баҳоланди. Тадқиқот аналитик ва тавсифий усулларда олиб борилди.

Results:

Таҳлил натижалари шуни кўрсатдики, қорин деворининг қатламли тузилиши хирургик ёндошувни танлашда асосий омил ҳисобланади. Медиан лапаротомия *linea alba* бўйлаб амалга оширилиб, қон томирлар кам жойлашганлиги сабабли кам қон кетиши билан характерланади. Бу усулда қорин бўшлиғи органларига кенг экспозиция таъминланади. Параректал кесмалар эса тўғри қорин мушаги ёнидан ўтказилиб, айрим локализация қилинган операциялар учун қулай ҳисобланади. Косо кесмалар, хусусан, ашпендэктомияда, анатомик йўналишларга мос равишда амалга оширилиб, тўқималарни кам травматизация қилади.

Жигар, ошқозон ва ичаклар топографияси операция натижасига тўғридан-тўғри таъсир қилади. Жигарнинг сегментар тузилиши ва унинг қон таъминоти (портал вена ва жигар артерияси) хирургик резекцияларда муҳим аҳамиятга эга. Ингичка ичак мезентериясидаги томирлар ва лимфа тугунларининг жойлашуви уларни сақлаб қолишни талаб қилади. Ретроперитонеал соҳада жойлашган буйраклар ва йирик қон томирларга ёндошув юқори даражада эҳтиёткорликни талаб этади.

Discussion:

Олинган натижалар топографик анатомиянинг хирургиядаги аҳамиятини яна бир бор тасдиқлайди. Хирургик кесмани тўғри танлаш операция вақтидаги асоратларни камайтиради ва беморнинг тикланиш жараёнини тезлаштиради. Медиан лапаротомия универсал усул сифатида кенг қўлланилса-да, ҳар бир клиник ҳолатда индивидуал ёндашув талаб этилади. Замонавий лапароскопик усуллар ҳам анатомик билимларга асосланади, аммо уларда визуал чекловлар мавжуд бўлганлиги сабабли хирургдан янада

юқори малака талаб қилинади. Шу нуқтаи назардан, топографик анатомияни чуқур ўрганиш хирургларни тайёрлашда устувор аҳамиятга эга.

Conclusion:

Қорин бўшлиғи органларига хирургик ёндошувларнинг муваффақияти топографик анатомияни мукамал билишга боғлиқ. Медиан лапаротомия кенг қўлланиладиган ва хавфсиз усул сифатида эътироф этилса-да, ҳар бир операцияда органларнинг индивидуал жойлашуви ҳисобга олиниши зарур. Топографик-анатомик билимларни чуқур ўзлаштириш хирургик амалиёт самарадорлигини оширади, асоратларни камайтиради ва бемор ҳаётини сақлаб қолишда муҳим аҳамият касб этади.

REFERENCES:

1. Синельников Р.Д. *Атлас анатомии человека*. Москва: Медицина, 2018.
2. Сапин М.Р., Билич Г.Л. *Анатомия человека*. Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2020.
3. Gray H. *Gray's Anatomy: The Anatomical Basis of Clinical Practice*. 42nd Edition. Elsevier, 2021.
4. Skandalakis J.E. *Surgical Anatomy and Technique*. Springer, 2019.
5. Netter F.H. *Atlas of Human Anatomy*. 7th Edition. Elsevier, 2019.
6. Standring S. *Gray's Anatomy*. 41st Edition. Elsevier, 2016.